

Dosarul nr. 2r-929/18

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Central (jud: A. Donos)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud: A. Albu, A. Toderaș, E. Bejenaru)

ÎNCHEIERE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând recursul declarat de Ludmila Botnariuc,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea
Municipală Regia „Apă-Canal Bălți” împotriva Ludmilei Botnariuc cu privire la
încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, prin care
s-a restituit cererea de apel declarată de Ludmila Botnariuc ca fiind depusă în afara
termenului legal,

c o n s t a t ă :

La 20 decembrie 2017 ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Ludmilei Botnariuc cu privire la încasarea datoriei
pentru serviciile de alimentare cu apă potabilă.

Prin hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, cererea
de chemare în judecată a fost admisă.

La 2 august 2018 Ludmila Botnariuc a declarat apel împotriva hotărârii din 29
iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central.

Prin încheierea din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit
cererea de apel declarată de Ludmila Botnariuc ca fiind depusă în afara termenului
legal.

La 29 octombrie 2018, prin intermediul Oficiului Poștal, Ludmila Botnariuc a
declarat recurs împotriva încheierii din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu încheierea contestată,
considerând-o ilegală și neîntemeiată prin faptul că au fost încălcate normele de
drept procedural.

Recurenta a susținut că nu a omis termenul de contestare a hotărârii primei
instanțe, deoarece dispozitivul hotărârii din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți,
sediul Central, l-a primit la 8 iulie 2018 și respectiv, cererea de apel a declarat-o în
termen.

A mai declarat că în temeiul art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de apel se declară din momentul primirii hotărârii motivate, pe care instanța de judecată nu i-a expediat-o.

Recurenta a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și repunerea apelului în termen.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea ei.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat încheierea contestată la 28 septembrie 2018, iar recurenta a recepționat încheierea în data de 16 octombrie 2018, fapt confirmat prin avizul de recepție a scrisorii recomandate.

Astfel, recursul declarat la 29 octombrie 2018, este depus cu respectarea termenului prevăzut de lege.

În temeiul art. 426 alin. (3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează fără participarea părților.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a restitui recursul din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 436 Cod de procedură civilă, recursul se depune de persoanele menționate în art. 430, cu respectarea condițiilor prevăzute la art. 437.

În conformitate cu art. 426¹ alin. (1) lit. (b¹) Cod de procedură civilă, instanța de recurs este în drept să restituie recursul împotriva încheierii dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1).

Iar în condițiile art. 437 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată că prin hotărârea din 29 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de ÎM Regia „Apă-Canal Bălți” împotriva Ludmillei Botnariuc cu privire la încasarea datoriei.

Prin încheierea din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, s-a restituit cererea de apel declarată de Ludmila Botnariuc ca fiind depusă tardiv.

Instanța de recurs menționează că la 29 octombrie 2018, Ludmila Botnariuc a declarat recurs împotriva încheierii din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, care este redactat într-o altă limbă decât limba oficială în care se desfășoară procesul, fără a anexa traducerea acestuia în limba de stat.

În acest sens, instanța de recurs remarcă că, prin Hotărârea nr. 17 din 04 iunie 2018 a Curții Constituționale a Republicii Moldova, a fost constatată desuetudinea Legii nr. 3465 din 01 septembrie 1989 cu privire la funcționarea limbilor vorbite pe teritoriul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești.

Astfel, Curtea a notat că potrivit art. 74 alin. (1) din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative, efectul constatării desuetudinii unei legi presupune încetarea acțiunii sale, tot așa cum se întâmplă în cazul abrogării ei.

În contextul celor indicate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ reiterează că, unul din principiile fundamentale ale procesului civil și penal este principiul limbii oficiale de procedură, care este consacrat în art. 118 din Constituție, art. 24 din Codul de procedură civilă, art. 16 din Codul de procedură penală și art. 9 din Legea cu privire la organizarea judecătorească.

Prevederile conținute în art. 118 din Constituție sunt necesare pentru asigurarea respectării drepturilor și libertăților constituționale ale cetățenilor în condițiile egalității depline în fața legii. Reglementările invocate au fost reluate și incorporate în textul legilor procedurale, fiind coroborate cu tratatele internaționale, Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice și Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care nu impun condiții privind limba în care se desfășoară procesul, prezumând că ședința de judecată se desfășoară în limba națională a statului.

Conform art. 13 din Constituție, limba de stat a Republicii Moldova este limba moldovenească, funcționând pe baza grafiei latine, care în baza Hotărârii Curții Constituționale a Republicii Moldova nr. 36 din 05 decembrie 2013, urmează a fi înțeleasă ca limba română. Caracterul oficial al limbii instituie, obligativitatea utilizării acesteia în raporturile cetățenilor cu autoritățile statului, în această limbă fiind redactate și aduse la cunoștința publică toate actele oficiale ale statului.

Din cele menționate, rezultă că procedura judiciară poate fi efectuată în altă limbă, însă documentele procesuale judiciare se întocmesc în mod obligatoriu și în limba de stat.

Astfel, cetățenii care nu posedă sau nu vorbesc limba de stat au dreptul să se exprime în limba maternă în cadrul procedurilor judiciare, chiar și în ipoteza în care cunosc limba de stat, fiind un beneficiu legal acordat acestora.

Totodată, dreptul de a se exprima în limba maternă în cadrul procedurilor orale desfășurate în fața instanței judecătorești, include și dreptul de a întocmi și înainta în instanță acte de procedură sau alte cereri în această limbă.

În aceste condiții instanțele de judecată nu se pot preocupa de traducerea cererilor înaintate instanței (de chemare în judecată, apel sau recurs) dintr-o altă limbă în limba de stat, din simplul considerent că această pretinsă obligație depășește cadrul împuternicirilor de a înlăptui justiția în mod imparțial și echidistant.

Obligația instanței de judecată este de a asigura participanții la proces să ia cunoștință de actele, de lucrările dosarului și să vorbească în judecată prin interpret, în cazul când nu cunosc limba de stat.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că cererea de recurs depusă de Ludmila Botnariuc împotriva încheierii din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, nu corespunde prevederilor art. 437 alin. (1) Cod de procedură civilă, nefiind dactilografată, precum și este redactată într-o altă limbă decât limba oficială a procesului și nu este însoțită de traducere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a restitui recursul declarat.

În conformitate cu art. 269-270, art. 426¹ alin. (1) lit. (b¹) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se restituie recursul declarat de Ludmila Botnariuc, împotriva încheierii din 28 septembrie 2018 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă la cererea de chemare în

judecată depusă de Întreprinderea Municipală Regia „Apă-Canal Bălți” împotriva Ludmilei Botnariuc cu privire la încasarea datoriei.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva